SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 26. oktobra 2006 *

V zadevi C-248/04,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nizozemska) z odločbo z dne 9. junija 2004, ki je prispela na Sodišče 11. junija 2004, v postopku

Koninklijke Coöperatie Cosun UA

proti

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, J. N. Cunha Rodrigues in M. Ilešič (poročevalec), sodnika,

* Jezik postopka: nizozemščina.

generalna pravobranilka: C. Stix-Hackl,
sodna tajnica: M. M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 23. marca 2006,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Koninklijke Coöperatie Cosun UA N. J. Helder in M. Slotboom, odvetnika,

– za Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, E. R. Kleijwegt, zastopnik,

– za Kraljevino Nizozemsko H. G. Sevenster, C. M. Wissels in D. J. M. de Grave, zastopniki,

– za Svet Evropske unije F. Ruggeri Laderchi in B. Driessen, nato B. Driessen in A. Gregorio Merino, zastopniki,

– za Komisijo Evropskih skupnosti M. Nolin in X. Lewis, zastopnika, skupaj s F. Tuytschaeverjem, odvetnikom,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 16. maja 2006

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na veljavnost Uredbe Sveta (EGS) št. 1785/81 z dne 30. junija 1981 o skupni ureditvi trgov za sladkor (UL L 177, str. 4), kot je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 305/91 z dne 4. februarja 1991 (UL L 37, str. 1, v nadaljevanju: temeljna uredba), in Uredbe Komisije (EGS) št. 2670/81 z dne 14. septembra 1981 o podrobnih izvedbenih pravilih glede proizvodnje sladkorja, ki presega kvoto (UL L 262, str. 14), kot je bila spremenjena z Uredbo Komisije (EGS) št. 3559/91 z dne 6. decembra 1991 (UL L 336, str. 26, v nadaljevanju: Uredba št. 2670/81).

2 Predlog je bil vložen v okviru spora med Koninklijke Coöperatie Cosun UA (v nadaljevanju: Cosun), zadrugo s sedežem na Nizozemskem, in Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (nizozemski minister za kmetijstvo, okolje in kakovost hrane, v nadaljevanju: minister), ki ga zastopa Hoofdproductschap Akkerbouw (v nadaljevanju: HPA), zaradi dajatve, ki se od zadruge Cosun zahteva na podlagi člena 26 temeljne uredbe in člena 3 Uredbe št. 2670/81.

Pravni okvir

Skupna ureditev trgov za sladkor

3 Temeljna uredba v okviru skupne ureditve trgov za sladkor (v nadaljevanju: SUT za sladkor) določa, da je treba ohraniti potrebna jamstva glede zaposlitve in življenjske ravni proizvajalcev osnovnih proizvodov in proizvajalcev sladkorja Evropskih

skupnosti in zagotoviti preskrbo s sladkorjem za vse potrošnike po razumnih cenah in stabilnost trga sladkorja.

4 V ta namen ureja proizvodnjo, uvoz in izvoz sladkorja. Določa predvsem sistem proizvodnih kvot, ki so v skladu z njeno petnajsto uvodno izjavo sredstvo, s katerim se proizvajalcem zagotovi cene, ki veljajo v Skupnosti, in prodaja njihove proizvodnje.

5 V okviru tega sistema kvot člen 24 temeljne uredbe določa za vsako tržno leto (to je od 1. julija v letu do 30. junija naslednje leto) osnovne količine „sladkorja A“ in „sladkorja B“, ki jih vsaka država članica sama razdeli med proizvajalce sladkorja, ki imajo sedež na njenem ozemlju. Podjetjem, ki proizvajajo sladkor, se torej določita kvota A in kvota B za vsako tržno leto. Vsa količina sladkorja, ki je proizveden poleg kvote A in B, se imenuje „sladkor C“.

6 Sladkor C ni upravičen niti do subvencioniranja cen niti do izvoznih nadomestil. Poleg tega se sladkor C ne sme prodajati na notranjem trgu in ga je zato treba tržiti zunaj Skupnosti za prodajo na svetovnem trgu. Glede tega člen 26 temeljne uredbe določa:

„1. […] sladkorja C, ki ni bil prenesen na podlagi člena 27 […], ni dovoljeno prodati na notranjem trgu Skupnosti, temveč [ga] je treba izvoziti v nepredelani obliki pred 1. januarjem, ki sledi koncu zadevnega tržnega leta.

[…]

3. Izvedbeni predpisi za uporabo tega člena bodo določeni v skladu s postopkom iz člena 41.

Ti predpisi morajo določiti zlasti dajatev za sladkor C […], navedeno v odstavku 1, za katerega v roku, kot bo določen, ni bilo dokazano, da je bil v predpisanem roku izvožen v nepredelani obliki.“

7 V skladu s členom 27(1) temeljne uredbe „[v]sako podjetje lahko sklene, da prenese celotno količino ali del količine sladkorja, proizvedenega [nad] kvoto A, v proizvodnjo naslednjega tržnega leta, pri čemer se ta upošteva kot del proizvodnje za naslednje leto.“

8 Uredba št. 2670/81, ki je bila sprejeta na podlagi člena 26(3) temeljne uredbe, določa pogoje, pod katerimi se šteje, da je bil izvoz sladkorja C opravljen.

9 Člen 1(1) Uredbe št. 2670/81 določa:

„Šteje se, da je izvoz iz člena 26(1) Uredbe (EGS) št. 1785/81 opravljen, če:

(a) je sladkor C […] izvožen iz države članice, na ozemlju katere je bil proizveden;

(b) država članica iz (a) sprejme zadevno izvozno deklaracijo pred 1. januarjem po koncu tržnega leta, v katerem je bil sladkor C […] proizveden;

(c) sladkor C […] zapusti carinsko območje Skupnosti najpozneje 60 dni po 1. januarju iz (b);

(d) je proizvod, izvožen iz države članice iz (a) brez nadomestila ali prelevmana […].

Če niso izpolnjeni vsi pogoji iz prvega pododstavka, se, razen v primeru višje sile, šteje, da je bila zadevna količina sladkorja C […] prodana na notranjem trgu.

V primeru višje sile pristojni organ države članice, na ozemlju katere je bil sladkor C […] proizveden, sprejme ukrepe, potrebne zaradi okoliščin, na katere se sklicuje zainteresirana stranka."

10 V skladu s tretjo uvodno izjavo Uredbe št. 2670/81 „je pri določanju dajatve, ki se naloži v primerih prodaje na notranjem trgu, bistveno postaviti sladkor C […], ki ni bi[l] izvože[n], v podoben položaj, kakršnega ima sladkor […], uvože[n], iz držav nečlanic" in „je zato treba določiti dajatev ob upoštevanju uvoznega prelevmana za sladkor […] na najvišji stopnji, ki se uporablja med tržnim letom, v katerem je bil proizveden zadevni sladkor […], in šest mesecev po tem tržnem letu, ter tudi pavšalnega zneska, določenega na podlagi stroškov prodaje sladkorja, uvoženega iz držav nečlanic."

11 Člen 3 Uredbe št. 2670/81 določa:

„1. Zadevna država članica za količine, prodane na notranjem trgu v smislu člena 1(1), naloži dajatev, enako vsoti:

(a) za sladkor C, na 100 kilogramov:

– najvišjega uvoznega prelevmana na 100 kilogramov belega oziroma surovega sladkorja, ki se uporablja v tržnem letu, v katerem je bil zadevni sladkor proizveden, in šest mesecev po tem tržnem letu,

in

– 1 [evro];

[…]

4. Pri količinah sladkorja C […], uničenih pred izvozom ali nepopravljivo poškodovanih v okoliščinah, ki jih pristojni organ zadevne države članice prizna kot primer višje sile, se dajatev za ustrezno količino iz odstavka 1 ne naloži.“

Carinski predpisi

12 Člen 13(1) Uredbe Sveta (EGS) št. 1430/79 z dne 2. julija 1979 o povračilu ali odpustu uvoznih ali izvoznih dajatev (UL L 175, str. 1), kot je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 3069/86 z dne 7. oktobra 1986 (UL L 286, str. 1, v nadaljevanju: Uredba št. 1430/79), določa:

„Povračilo ali odpust uvoznih dajatev sta mogoča v posebnih situacijah […], ko zainteresirani stranki ni mogoče očitati niti goljufivega ravnanja niti velike malomarnosti.

Primeri, v katerih je mogoče uporabiti to določbo, in podrobnosti postopka, ki jih je treba v ta namen upoštevati, se določijo skladno s postopkom odbora. Za povračilo ali odpust se lahko določijo posebni pogoji."

13 V skladu z določbami člena 1(2)(a) Uredbe št. 1430/79 pomenijo „uvozne dajatve" „tako carine in druge dajatve, ki imajo enakovreden učinek kot carine, kot tudi kmetijske prelevmane in druge uvozne dajatve, določene v okviru skupne kmetijske politike ali posebnih dogovorov, ki na podlagi člena 235 Pogodbe veljajo za določeno blago, pridobljeno s predelavo kmetijskih proizvodov."

14 Člen 4 Uredbe Komisije (EGS) št. 3799/86 z dne 12. decembra 1986 o določbah za izvajanje členov 4a, 6a, 11a in 13 Uredbe št. 1430/79 (UL L 352, str. 19) določa posebne situacije, ko zainteresirani stranki ni mogoče očitati niti goljufivega ravnanja

niti velike malomarnosti v smislu člena 13(1) Uredbe št. 1430/79. Prav tako je na podlagi presoje od primera do primera, ki se jo opravi v postopku, v katerem sodeluje Komisija, mogoče šteti, da lahko tudi druga dejstva pomenijo take posebne situacije.

Spor o glavni stvari

15 Cosun, zadruga s sedežem na Nizozemskem, je v tržnih letih 1991/1992 in 1992/1993 proizvedla sladkor C. V letu 1993 je različnim sopogodbenikom prodala določeno število lotov sladkorja C, namenjenega izvozu na Hrvaško, v Slovenijo in Maroko.

16 Pri teh operacijah so sopogodbeniki zadruge Cosun brez njene vednosti storili goljufije, in sicer zlasti nepravilno žigosanje dokumentov T5, katerih namen je bil dokazati, da so loti sladkorja C zapustili ozemlje Skupnosti.

17 Pristojni nizozemski organi, ki so obvestili HPA, nizozemski organ, pristojen za izvajanje določb glede skupnih tržnih ureditev, so začeli preiskavo ravnanj navedenih sopogodbenikov. Nasprotno pa zadruga Cosun najprej o tej preiskavi ni bila obveščena.

18 Z odločbo z dne 25. aprila 1994, ki je bila spremenjena z odločbo z dne 13. junija 1994, je HPA na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81 od zadruge Cosun zahteval znesek 6.250.856,78 NLG (2.836.515,14 EUR), ker ni dokazala, da so določeni loti sladkorja C zapustili ozemlje Skupnosti.

19 Ker je HPA ugovor, ki ga je vložila zadruga Cosun, zavrnil, je ta pri College van Beroep voor het bedrijfsleven vložila tožbo zoper to odločbo o zavrnitvi in pri HPA na podlagi člena 13 Uredbe št. 1430/79 vložila zahtevek za odpust zahtevane dajatve.

20 Prvič, nizozemski organi so ta zahtevek za odpust zahtevane dajatve skupaj s pozitivnim mnenjem poslali Komisiji, ki je bila pristojna za preučitev. Komisija je z odločbo REM 19/01 z dne 2. maja 2002 – ki je bila označena tudi z opravilno številko K (2002) 1580 konč. – navedeni zahtevek razglasila za nedopusten. Zadruga Cosun je nato zoper to odločbo vložila ničnostno tožbo pri Sodišču prve stopnje Evropskih skupnosti. S sodbo z dne 7. decembra 2004 v zadevi Koninklijke Coöperatie Cosun proti Komisiji (T-240/02, ZOdl., str. II-4237) je Sodišče prve stopnje tožbo zavrnilo kot neutemeljeno. Pritožba, ki jo je zoper to sodbo vložila zadruga Cosun, je bila zavrnjena s sodbo s tega dne v zadevi Koninklijke Coöperatie Cosun proti Komisiji (C-68/05 P, ZOdl., str. I-10367).

21 Drugič, v zvezi s tožbo, vloženo pri College van Beroep voor het bedrijfsleven, zoper odločbo HPA, s katero je bil zavrnjen ugovor zadruge Cosun, je to sodišče zaradi podobnosti med zadevama prekinilo odločanje do izreka sodbe Sodišča z dne 7. septembra 1999 v zadevi De Haan (C-61/98, Recueil, str. I-5003).

22 V zgoraj navedeni sodbi De Haan, katere predmet je bila carina, je Sodišče odločilo, da potrebe skrbne preiskave nacionalnih organov, ob neobstoju vsakršnega goljufivega ravnanja ali malomarnosti zavezanca za carino in če ta ni bil obveščen o poteku preiskave, vzpostavljajo posebne situacije v smislu člena 13 Uredbe št. 1430/79, ker naj bi okoliščina, da so nacionalni organi v interesu preiskave namenoma dopustili kršitve in nepravilnosti, s čimer je nastal carinski dolg glavnega zavezanca, tega postavila v posebno situacijo glede na druge gospodarske subjekte, ki opravljajo enako dejavnost.

23 Ko se je postopek v glavni stvari nadaljeval, je College van Beroep voor het bedrijfsleven tožbene razloge, ki jih je v utemeljitev tožbe navedla zadruga Cosun, zavrnilo. Med drugim je odločilo, da se je neutemeljeno sklicevala na višjo silo, ker je neizpolnitev obveznosti sopogodbenika znano in običajno poslovno tveganje.

24 V odgovor trditvi zadruge Cosun, da naj bi bila postavljena v posebno situacijo, ki naj bi upravičevala odpust dajatev v skladu s členom 13 Uredbe št. 1430/79, je College van Beroep voor het bedrijfsleven ugotovilo, da je bil z vidika dejstev položaj zadruge Cosun analogen položaju družbe De Haan Beheer BV v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba De Haan.

25 College van Beroep voor het bedrijfsleven sprašuje, ali v primeru, ko za dajatev, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, ne obstaja možnost odobritve odpusta dolga na podlagi člena 13 Uredbe št. 1430/79, neobstoj, v SUT za sladkor, vsakršne podlage, ki bi omogočala tak odpust, v tem smislu odvzema veljavnost temeljni uredbi in Uredbi št. 2670/81, ter kakšne so v tem primeru posledice ničnosti teh uredb v taki situaciji, kot je ta v postopku o glavni stvari.

26 V teh okoliščinah je College van Beroep voor het bedrijfsleven prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali v primeru, ko se možnost odpusta dajatev skladno s členom 13 Uredbe EGS št. 1430/79, ki ga zdaj nadomešča člen 239 [Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o] carinskem zakoniku Skupnosti [(UL L 302, str.1)], ne uporablja za take [dajatve] na sladkor C, kakršne so v predmetni zadevi, Uredba

(EGS) št. 1785/81 […] in Uredba (EGS) št. 2670/81 […] ne veljata v delu ali v celoti, glede na to, da ne predvidevata možnosti povračila ali odpusta [dajatve] na sladkor C iz razlogov, ki temeljijo na pravičnosti?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali obveznost plačila [dajatve] na sladkor C preneha oziroma ali lahko pristojni organ zadevne države članice in/ali Komisija odločita, da za količino sladkorja C skladno s členom 3 Uredbe EGS št. 2670/81 ne naložita obveznosti plačila [dajatve], kadar zavezancu za plačilo [dajatve] ni mogoče očitati niti goljufivega ravnanja niti malomarnosti, ki bi lahko vplivala na dejstvo, da ni izvozil količin, ki jih je nameraval izvoziti, in kadar v interesu odprte preiskave nacionalnih organov, pristojnih za ugotavljanje kršitev in nepravilnosti, zavezanec za plačilo [dajatve] o tej preiskavi ni bil obveščen?“

Uvodne ugotovitve

27 Ugotoviti je treba, da predložitveno sodišče izhaja iz predpostavke, da na eni strani člen 13 Uredbe št. 1430/79 ne velja za dajatev, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, in na drugi strani, da razen v primeru višje sile, temeljna uredba in Uredba št. 2670/81 ne določata nobene možnosti odpusta ali povračila take dajatve.

28 Zato da se nacionalnemu sodišču da uporaben odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča, je treba najprej preučiti, ali dajatev, ki je dolgovana na

podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, ne sodi na področje uporabe člena 13 Uredbe št. 1430/79 in ali je treba temeljno uredbo in Uredbo št. 2670/81 razlagati tako, da razen v primeru višje sile odpust ali povračilo iz razlogov, ki temeljijo na pravičnosti, nista mogoča.

Razlaga člena 13 Uredbe št. 1430/79

29 Prvič, treba je poudariti, da so vse uvozne dajatve iz člena 1(2)(a) Uredbe št. 1430/79 – in sicer uvozne carine, druge dajatve, ki imajo enakovreden učinek kot carine, kot tudi kmetijski prelevmani in druge uvozne dajatve, določene v okviru skupne kmetijske politike ali posebnih dogovorov, ki na podlagi člena 235 Pogodbe ES (postal člen 308 ES) veljajo za določeno blago, pridobljeno s predelavo kmetijskih proizvodov – odmerjene, ker blago prestopi zunanje meje Skupnosti.

30 To očitno velja tudi za carine in dajatve, ki imajo enakovreden učinek, pri čemer slednje pomenijo vsako enostransko določeno denarno dajatev – ne glede na njeno poimenovanje in način uporabe – ki se odmeri za blago, ker prestopi mejo, čeprav ni carina v ožjem pomenu (glej zlasti sodbi z dne 17. septembra 1997 v zadevi UCAL, C-347/95, Recueil, str. I-4911, točka 18, in z dne 8. junija 2006 v zadevi Koornstra, C-517/04, ZOdl., str. I-5015, točka 15).

31 Enako pa velja za kmetijske prelevmane pri uvozu in druge uvozne dajatve, ki se naložijo na kmetijske proizvode ali na določeno blago, pridobljeno s predelavo kmetijskih proizvodov, ker ti proizvodi ali blago prestopijo zunanje meje Skupnosti.

32 Nasprotno dajatev, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, ni naložena zato, ker je neka količina sladkorja C prestopila zunanje meje Skupnosti, ampak nasprotno, ker navedena količina ni bila izvožena iz Skupnosti ali ker ni bila izvožena pod pogoji in v rokih, ki jih določa Uredba 2670/81.

33 Taka dajatev torej ne ustreza nobeni od treh kategorij, naštetih v členu 1(2)(a) Uredbe št. 1430/79, in zato ni uvozna dajatev v smislu člena 13 iste uredbe.

34 Drugič, nobena od trditev, ki so jih v zvezi s tem podali zadruga Cosun, nizozemski minister in vlada, ne dokazuje, da je zakonodajalec Skupnosti nameraval dajatev, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, in uvozne dajatve v smislu člena 1(2)(a) Uredbe št. 1430/79 izenačiti za namene uporabe člena 13 zadnjenavedene uredbe.

35 Najprej, taka dajatev in uvozne dajatve iz člena 1(2)(a) Uredbe št. 1430/79 nimajo enakih ciljev.

36 Glede tega je treba poudariti, da SUT za sladkor v bistvu temelji na ureditvi cen (ki določa zlasti določitev indikativne in intervencijske cene), ureditvi menjave s tretjimi državami (ki zajema zlasti naložitev prelevmana za uvoz iz navedenih držav) in režimu kvot (ki določa dodelitev proizvodnih kvot in določitev načina prodaje sladkorja, proizvedenega nad kvotami).

37 Končni cilj vseh tako uvedenih ukrepov je stabilizacija trga sladkorja v Skupnosti in tako zagotoviti ohranitev potrebnih jamstev glede zaposlitev in življenjske ravni proizvajalcev Skupnosti ter preskrbe s sladkorjem za vse potrošnike.

38 Vendar se njihovi neposredni cilji zelo razlikujejo. Tako iz pete uvodne izjave temeljne uredbe izhaja, da je cilj ureditve menjave s tretjimi državami članicami izogniti se nihanju cen sladkorja na svetovnem trgu, ki bi vplivalo na dejanske cene znotraj Skupnosti.

39 Gotovo pa to ni cilj režima kvot. Glede tega je treba poudariti, da v nasprotju s trditvami zadruge Cosun ta cilj ni določen v deseti uvodni izjavi temeljne uredbe, katere namen je upravičiti ukrepe, ki jih določa člen 22 navedene uredbe.

40 V skladu s petnajsto uvodno izjavo temeljne uredbe so kvote sredstvo, s katerim se proizvajalcem zagotavljajo cene Skupnosti in prodaja njihove proizvodnje. Poleg tega je ta določba glede dajatve, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, predvsem odvračilne narave, njen cilj pa je zagotoviti spoštovanje prepovedi trženja sladkorja C – proizvedenega nad kvoto – na notranjem trgu.

41 Zato uvozni prelevmani za sladkor iz tretjih držav in dajatev, ki je na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81 dolgovana za sladkor C, ki se prodaja na notranjem trgu, ne zasledujejo enakih ciljev.

42 Dalje, niti iz člena 26 temeljne uredbe niti iz tretje uvodne izjave in člena 3 Uredbe št. 2670/81 ne izhaja, da bi zakonodajalec Skupnosti nameraval uvoznika sladkorja iz tretjih držav in proizvajalca sladkorja C, ki se prodaja na notranjem trgu, postaviti v podoben položaj.

43 Iz tretje uvodne izjave in člena 3 Uredbe št. 2670/81 namreč jasno izhaja, da je sklicevanje na sladkor, uvožen iz tretjih držav, omejeno na metodo izračuna dajatve, ki jo določa navedeni člen. Ta določba naj namreč ne bi dosegla neposrednega cilja, in sicer zagotoviti spoštovanje prepovedi prodaje sladkorja C na notranjem trgu, če bi bilo ekonomsko ugodneje kupiti sladkor C na notranjem trgu kot uvoziti sladkor iz tretjih držav. Nasprotno pa v navedenih uvodnih izjavah in členu ni nobenega napotila na položaj uvoznikov sladkorja in proizvajalcev sladkorja C.

44 Okoliščina, da je uvozni prelevman za sladkor iz tretjih držav namenjen izračunu dajatve, ki se naloži na podlagi člena 3 Uredbe št. 21670/81, ne more upravičiti njunega izenačenja, saj naj bi bil namen take metode navedeni dajatvi zagotoviti odvračilni učinek, kot je bilo poudarjeno v prejšnji točki obravnavane zadeve.

45 Iz besedila člena 26 temeljne uredbe ni mogoče sklepati, da je namen zakonodajalca Skupnosti sladkor C, ki se prodaja na notranjem trgu, postaviti v podoben položaj kot blago, uvoženo iz tretjih držav, saj ta člen določa le prepoved prodaje sladkorja C na notranjem trgu.

46 Nazadnje, okoliščina, da so kmetijski prelevmani pri uvozu in druge uvozne dajatve iz člena 1(2)(a) Uredbe št. 1430/79 na eni strani ter dajatev, ki je dolgovana na

podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, na drugi strani del lastnih sredstev Skupnosti, se pri določitvi, ali ta znesek spada na področje uporabe člena 13 Uredbe št. 1430/79, ne upošteva. Lastna sredstva Skupnosti so namreč sestavljena iz zelo različnih dohodkov, za katere veljajo različne ureditve (glej na primer dohodek od davka na dodano vrednost).

47 Zaključiti je torej treba, da dajatev, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, ne sodi na področje uporabe člena 13 Uredbe št. 1430/79.

48 Tretjič, zadruga Cosun in nizozemska vlada sta na podlagi sodbe Sodišča z dne 12. decembra 1985 v zadevi Krohn (165/84, Recueil, str. 3997) vendarle zatrjevali, da čeprav je s pravnega vidika področje uporabe uredbe določeno v njej sami in ga načeloma ni mogoče razširiti na druge položaje, kot so tisti, za katere je namenjena, je lahko v izjemnih primerih drugače. Gospodarski subjekti bi se tako lahko upravičeno sklicevali na analogno uporabo uredbe, ki se zanje načeloma ne uporablja, če bi dokazali, da je pravna ureditev njihovega položaja na eni strani zelo podobna tisti, katere analogno uporabo predlagajo, in da na drugi strani zajema opustitev, ki ni v skladu s splošnim načelom prava Skupnosti in ki jo je mogoče odpraviti z analogno uporabo.

49 Zadruga Cosun in nizozemska vlada menita, da sta oba pogoja, ki ju določa ta sodna praksa, v obravnavanem primeru izpolnjena. Na eni strani naj bi bil sladkor C, ki se prodaja na notranjem trgu, v enakem položaju kot sladkor, uvožen iz tretjih držav. Na drugi strani naj bi bil neobstoj možnosti odpusta v posebnih situacijah in iz razlogov pravičnosti za dajatev, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, čeprav ta možnost obstaja za uvozne dajatve na podlagi člena 13 Uredbe št. 1430/79, v nasprotju z načelom enakosti ter po mnenju zadruge Cosun z domnevnim načelom pravičnosti.

50 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da so se v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Krohn, uvozniki manioka iz Tajske sklicevali na določbe sekundarnega prava, ki veljajo za uvoznike manioka iz tretjih držav in katerih namen je odpraviti posledice spremembe sistema Skupnosti o pridobitvi uvoznih dovoljenj za maniok, saj se je navedena sprememba uporabljala ne glede na državo izvora. V teh okoliščinah je Sodišče ugotovilo, da so bili uvozniki manioka iz Tajske in uvozniki manioka iz drugih tretjih držav v enakem položaju in da je bila pravna ureditev, ki velja za uvoz manioka iz Tajske, zelo podobna tisti, ki je v tem obdobju urejala uvoz manioka iz drugih tretjih držav.

51 Nasprotno, kot izhaja iz točk od 35 do 46 te sodbe, proizvajalec sladkorja v Skupnosti, ki je zavezan za plačilo dajatve na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, ni v enakem položaju kot uvoznik sladkorja iz tretjih držav, ki je zavezan za plačilo uvozne dajatve. Ugotoviti je torej treba, da za ti vrsti subjektov ne veljata pravni ureditvi, ki sta v smislu zgoraj navedene sodbe Krohn zelo podobni.

52 Člen 13 Uredbe št. 1430/79 zato ne more biti podlaga za odpust ali povračilo dajatve, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81.

Razlaga temeljne uredbe in Uredbe št. 2670/81

53 Ugotoviti je treba, da niti temeljna uredba niti Uredba št. 2670/81 nacionalnih organov ali organov Skupnosti ne pooblaščata, da odobrijo – iz razlogov pravičnosti – odpust ali povračilo dajatve, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81.

54 Vendar zadruga Cosun zatrjuje, prvič, da je treba kljub besedilu člena 3 Uredbe št. 2670/81 ta člen razlagati ob upoštevanju splošnih načel prava Skupnosti, tako da le-to določa možnost, da pristojni nacionalni organi v tako posebnih okoliščinah, kot so v obravnavani zadevi, odobrijo odpust iz razlogov pravičnosti.

55 V zvezi s tem je Sodišče v sodbi z dne 19. februarja 2004 v zadevi British Sugar (C-329/01, Recueil, str. I-1899, točke od 64 do 67) odločilo, da v takih okoliščinah, kot so v tej zadevi, v katerih ne gre za krivdno ravnanje pristojnega nacionalnega organa, nimajo niti ta organ niti nacionalna sodišča diskrecijske pravice za znižanje dajatve, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81.

56 Zato, *a fortiori*, pooblastila za odobritev – iz razlogov pravičnosti – odpusta ali povračila take dajatve nimajo niti v podobnih okoliščinah.

57 V takem položaju, kot je ta v sporu o glavni stvari, nacionalnim organom ni mogoče očitati krivdnega ravnanja.

58 Res je, da če pristojni nacionalni organi proizvajalca obvestijo o morebitnih goljufijah, ki naj bi jih storili njegovi sopogodbeniki, ki jim je zaupal izvoz lotov sladkorja C, lahko proizvajalec sprejme ukrepe, ki so potrebni, če že ne za preprečitev nastanka dolga, pa vsaj za preprečitev ali omejitev njegovega povečanja.

59 Vendar lahko potrebe preiskave, namenjene identificiranju in prijetju storilcev oziroma sostorilcev izvedene goljufije ali poskusa, upravičujejo zavestno opustitev, v celoti ali delno, obveščanja glavnega zavezanca o preiskavi, čeprav ta ne bi bil z ničimer vpleten v goljufiva ravnanja (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo De Haan, točka 32).

60 Tako nacionalni organi o morebitni goljufiji, to je prodaji sladkorja C, za katerega je bila sprejeta izvozna deklaracija, na notranjem trgu, niso dolžni obvestiti proizvajalca, da bi lahko postal zavezanec za dajatev na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, čeprav zainteresirana stranka ne bi bila vpletena v goljufiva ravnanja (glej analogno zgoraj navedeno sodbo De Haan, točka 36).

61 Drugič, med ustno obravnavo je zadruga Cosun zatrjevala, da v skladu s sodbo z dne 27. maja 1993 v zadevi Peter (C-290/91, Recueil, str. I-2981) pravo Skupnosti ne nasprotuje temu, da se na področju skupne kmetijske politike uporablja nacionalno načelo pravičnosti, če ta uporaba ne pomeni diskriminacije med subjekti in dejansko ne onemogoča izvajanja Skupnostne ureditve. Zadruga Cosun meni, da bi v zadevi v glavni stvari nizozemski organi morali odobriti odpust zadevne dajatve.

62 Glede tega je treba ugotoviti, da zadruga Cosun meni, da mora biti vsak proizvajalec sladkorja C, ki je v enakih objektivnih okoliščinah – za katere je značilno, da so nacionalni organi dopustili, da je bila strojena goljufija, to je prodaja sladkorja C, za katerega je bila sprejeta izvozna deklaracija, na notranjem trgu, ne da bi bil proizvajalec obveščen, čeprav naj zainteresirana stranka ne bi bila z ničimer vpletena v goljufiva ravnanja – upravičen do tega odpusta.

63 Vendar iz ustaljene sodne prakse izhaja, da v pravu Skupnosti ni pravne podlage, ki bi omogočala – iz razlogov pravičnosti – odpust dajatev, ki so nastale na podlagi tega prava (sodbe z dne 28. junija 1977 v zadevi Balkan-Import-Export, 118/76, Recueil, str. 1177, točke 7, 8 in 10; z dne 14. novembra 1985 v zadevi Neumann, 299/84, Recueil, str. 3663, točka 24, in z dne 28. junija 1990 v zadevi Hoche, C-174/89, Recueil, str. I-2681, točka 31). Poleg tega – brez poseganja v primere, ki jih je zakonodajalec Skupnosti izrecno predvidel (glej na primer sodbo z dne 26. novembra 1996 v zadevi T. Port, C-68/95, Recueil, str. I-6065, točki 42 in 43) – v pravu Skupnosti ne obstaja splošno pravno načelo, po katerem nacionalni organ ne more uporabiti veljavnega pravila prava Skupnosti, če to pravilo zainteresirano stranko veže na način, ki bi se mu zakonodajalec Skupnosti očitno želel izogniti, če bi se ga ob sprejemanju pravila zavedal (zgoraj navedeni sodbi Neumann, točka 33, in Hoche, točka 31).

64 Pravičnost torej ne dopušča odstopanja od uporabe določb Skupnosti, razen če je to v predpisu predvideno oziroma če bi bil predpis razglašen za neveljaven (sodba z dne 29. septembra 1998 v zadevi First City Trading in drugi, C-263/97, Recueil, str. I-5537, točka 48).

65 Ugotoviti pa je treba, da zakonodajalec Skupnosti nacionalnim organom ni omogočil, da odobrijo – iz razlogov pravičnosti – odpust ali povračilo dajatve, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81.

66 Temeljno uredbo in Uredbo št. 2670/81 treba torej razlagati tako, da razen v primeru višje sile, ne dopuščata odobritve odpusta ali povračila take dajatve.

Prvo vprašanje

67 S prvim vprašanjem predložitveno sodišče sprašuje, ali sta glede na neobstoj možnosti – iz razlogov pravičnosti – odpusta ali povračila dajatve, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, temeljna uredba in Uredba št. 2670/81 neveljavni kot nasprotni z načeli enakosti, pravne varnosti in pravičnosti.

Zatrjevana kršitev načela enakosti

68 Zadruga Cosun, nizozemski minister in vlada zatrjujejo, da je sladkor, ki se prodaja na notranjem trgu, v enakem položaju kot sladkor, uvožen iz tretjih držav, in ga je treba torej obravnavati enako. Posledično naj bi bilo v nasprotju z načelom enakosti, da bi lahko bil uvoznik sladkorja iz tretjih držav, ki je v posebni situaciji v smislu člena 13 Uredbe št. 1430/79, na podlagi tega člena upravičen do odpusta dajatev, medtem ko proizvajalec sladkorja C, ki je v enaki posebni situaciji, take možnosti ne bi imel.

69 Zadruga Cosun, nizozemski minister in vlada torej menijo, da neobstoj možnosti – v posebnih situacijah in iz razlogov pravičnosti – odpusta dajatve, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, povzroča delno neveljavnost te uredbe, ker ta praznina pomeni kršitev načela enakosti. Nizozemski minister in vlada menita, da je iz istega razloga delno neveljavna tudi temeljna uredba.

70 Na ustni obravnavi je zadruga Cosun poleg tega zatrjevala, da člen 3 Uredbe št. 2670/81 krši člen 40(3), drugi pododstavek, Pogodbe ES (po spremembi postal člen 34(2), drugi poodstavek, ES). Leta 1993 naj zadruga Cosun zaradi molka nizozemskih organov ne bi mogla zadevnih količin sladkorja C niti izvoziti niti jih prenesti v naslednje tržno leto, medtem ko so drugi proizvajalci sladkorja C imeli možnost te izbire in so se tako izognili obveznosti plačila dajatve na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81. Zadruga Cosun naj bi bila torej v nasprotju s prepovedjo diskriminacije med proizvajalci Skupnosti, ki je določena v členu 40(3), drugi pododstavek, Pogodbe, postavljena v poseben položaj glede na druge subjekte v istem sektorju.

71 Svet Evropske unije meni, da neobstoj splošne klavzule pravičnosti v predpisih SUT za sladkor, ki bi bila primerljiva s tisto v carinski ureditvi in ki je navedena v členu 13 Uredbe št. 1430/79, ne pomeni kršitve načela prepovedi diskriminacije, ker naj bi se carinska pravila in pravila SUT za sladkor uporabljala za različne sektorje in ker naj bi se odstopanja, če jih določajo, nanašala na različne obveznosti iz zelo različnih pravnih okvirov.

72 V zvezi s tem je treba opozoriti, da na eni strani spoštovanje načel enakosti in prepovedi diskriminacije zahteva, da se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in da se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno utemeljeno (glej zlasti sodbi z dne 17. oktobra 1995 v zadevi Fishermen's Organisations in drugi, C-44/94, Recueil, str. I-3115, točka 46, in z dne 30. marca 2006 v združenih zadevah Španija proti Svetu, C-87/03 in C-100/03, ZOdl., str. I-2915, točka 48), in da je na drugi strani člen 40(3), drugi pododstavek, Pogodbe, ki določa prepoved vsakršne diskriminacije v okviru skupne kmetijske politike, le posebna formulacija tega načela (glej zlasti sodbo z dne 13. aprila 2000 v zadevi Karlsson in drugi, C-292/97, Recueil, str. I-2737, točka 39).

73 Prvič, v zvezi z domnevano diskriminacijo takega proizvajalca sladkorja C, kot je zadruga Cosun, v primerjavi z uvozniki sladkorja iz tretjih držav zadostuje ugotovitev, da ta trditev temelji na predpostavki, da je sladkor C, ki se prodaja na notranjem trgu, izenačen z uvoženim sladkorjem in da ga je treba obravnavati enako.

74 Vendar je iz razlogov, ki so bili navedeni v točkah od 35 do 46 te sodbe, taka predpostavka napačna.

75 Drugič, v zvezi z domnevno diskriminacijo takega proizvajalca, kot je zadruga Cosun, v primerjavi z drugimi proizvajalci sladkorja v Skupnosti je treba ugotoviti, da položaja proizvajalca sladkorja C, čigar proizvodnja pomeni goljufiva ravnanja, ni mogoče primerjati s položajem proizvajalca, čigar sladkor C je izvožen v rokih in pod pogoji, ki so določeni v členu 1(1) Uredbe št. 2670/81.

76 Poleg tega iz ničesar v spisu, ki je bil predložen Sodišču, ni mogoče sklepati, da bi – če bi se v enakem položaju znašel kak drug proizvajalec kot zadruga Cosun – nacionalni organi tega proizvajalca obvestili o tem, da poteka preiskava v zvezi z njegovimi sopogodbeniki.

77 Skleniti je torej treba, da neobstoj možnosti odpusta ali povračila – iz razlogov pravičnosti – dajatve, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81,

v okoliščinah, kot so te v postopku v glavni stvari, ne pomeni kršitve načela enakosti.

Zatrjevana kršitev načela pravne varnosti

78 Zadruga Cosun prav tako zatrjuje, da je člen 3 Uredbe št. 2670/81 neveljaven, ker krši načelo pravne varnosti, in sicer ker ta člen ne določa možnosti odobritve odpusta ali povračila dajatve, ki jo določa.

79 Glede tega je treba spomniti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso načelo pravne varnosti temeljno načelo prava Skupnosti, ki zlasti zahteva, da morajo biti predpisi jasni in natančni, da se subjekti lahko nedvoumno seznanijo s svojimi pravicami in obveznostmi in v skladu s tem ukrepajo (glej zlasti sodbi z dne 13. februarja 1996 v zadevi Van Es Douane Agenten, C-431/93, Recueil, str. I-431, točka 27, in z dne 14. aprila 2005 v zadevi Belgija proti Komisiji, C-110/03, ZOdl., str. I-2801, točka 30). Navedena zahteva po pravni varnosti je zlasti nujna ob predpisih, ki bi lahko imeli finančne posledice (sodbi z dne 15. decembra 1987 v zadevi Nizozemska proti Komisiji, 326/85, Recueil, str. 5091, točka 24, in z dne 16. marca 2006 v zadevi Emsland-Stärke, C-94/05, ZOdl., str. I-2619, točka 43).

80 Poleg tega je sankcijo, tudi nekazenskopravno, mogoče naložiti, le če temelji na jasni in nedvoumni pravni podlagi (glej zlasti sodbi z dne 25. septembra 1984 v zadevi Könecke, 117/83, Recueil, str. 3291, točka 11, in z dne 11. julija 2002 v zadevi Käserei Champignon Hofmeister, C-210/00, Recueil, str. I-6453, točka 52, ter zgoraj navedeno sodbo Emsland-Stärke, točka 44).

81 Ker določa odmero dajatve v vseh primerih, razen v primeru višje sile, ko lot sladkorja C ni bil izvožen pod pogoji in v rokih, ki so določeni v členu 1(1) Uredbe št. 2670/81, je člen 3 iste uredbe jasna in natančna določba.

82 Neobstoj možnosti odpusta ali povračila – iz razlogov pravičnosti – dajatve, ki je dolgovana na podlagi člena 3 Uredbe št. 2670/81, v okoliščinah, kot so te v postopku v glavni stvari, ne pomeni kršitve načela pravne varnosti.

Zatrjevana kršitev domnevnega načela pravičnosti

83 Nazadnje zadruga Cosun zatrjuje, da je člen 3 Uredbe št. 2670/81 neveljaven tudi zaradi kršitve domnevnega načela pravičnosti.

84 V zvezi s tem je treba poudariti, da zadruga Cosun meni, da je zatrjevana kršitev posledica tega, da ima tak uvoznik – kot je družba De Haan Beheer BV, na katero se nanaša zgoraj navedena sodba De Haan – ki je zavezan za carinski dolg zaradi kršitev, katerih storitve se ni zavedal in ki so jih nacionalni organi namenoma dopustili, da bi še bolj zmedli odgovorne osebe, možnost odpusta tega dolga ali povračila zneska, ki ga je plačal za plačilo dolga, medtem ko proizvajalec sladkorja C, ki je postavljen v enak poseben položaj, te možnosti nima.

85 Tako je očitno, da se domnevno načelo pravičnosti, na katero se sklicuje zadruga Cosun, zamenjuje z načelom enakosti, v zvezi s katerim je bilo v točkah od 68 do 77 te sodbe ugotovljeno, da ga temeljna uredba in Uredba št. 2670/81 ne kršita.

86 Iz tega izhaja, da pri obravnavi prvega vprašanja ni bil ugotovljen noben dejavnik, ki bi vplival na veljavnost temeljne uredbe in Uredbe št. 2670/81.

Drugo vprašanje

87 Glede na odgovor na prvo vprašanje na drugo ni treba odgovoriti.

Stroški

88 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Pri obravnavi prvega vprašanja ni bil ugotovljen noben dejavnik, ki bi vplival na veljavnost Uredbe Sveta (EGS) št. 1785/81 z dne 30. junija 1981 o skupni ureditvi

trgov za sladkor, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 305/91 z dne 4. februarja 1991, in Uredbe Komisije (EGS) št. 2670/81 z dne 14. septembra 1981 o podrobnih izvedbenih pravilih glede proizvodnje sladkorja, ki presega kvoto, kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (EGS) št. 3559/91 z dne 6. decembra 1991.

Podpisi